

ÎNTÂLNIRI VIRTUALE

Zomir DIMOVICI

Teatru unu punct zero

Blog! Cuvânt care se află pe buzele tuturor. Sau, mai corect spus, pe buricele degetelor tuturor celor care au legătură cu internetul. Dar cine n-are?

Teatru! Cuvânt cu multe înțelesuri, semnificații, interpretări. De aceea, poate, atâta lume își dă cu părerea în privința lui. Cert, un cuvânt care a traversat vieți, epoci, generații și, mai presus de orice, visuri. Și cine nu visează? Sau cine nu are visuri? Hmmm, Molière sau Shakespeare visau la lumea virtuală de azi? Oare Titu Maiorescu ar fi scris pentru o revistă online sau, mai abitir, și-ar fi deschis propriul blog? Oare, Junimea, ar fi devenit portal? Ei, iată întrebări la care acest text nu va răspunde! El, textul, va încerca doar să *surfeze* pe oceanul Internet, zapând și tocind „scândura sfântă” a teatrului online. Un univers al celor care, asemenea subsemnatului, scriu mai des sau mai rar, cu mai mult sau mai puțin talent, despre teatru, azi. Și, în special, pe bloguri.

Sunt un internaut convins! M-am îmbolnăvit de acest virus de la o vârstă fragedă. În 1992, când am avut primul contact cu internetul, am fost de-a dreptul

blocat ore întregi în fața monitorului. Nu mă mai săturam de citit. Poate și pentru că, pe vremea aceea, nu era atâta informație vizuală ca azi! Ca un vechi elev sărguincios și adesea chiar pasionat de biblioteconomie – cuvânt complicat, asemenea domeniului de care se ocupă! – am privit din prima clipa mediul online ca pe o bibliotecă având rafturi de cărți-informație pe care, atunci când le deschizi (citește „acesezi“), intri într-o altă bibliotecă. Apoi, așa cum Murphy ne învață, ciclul se repetă! În principiu, cam asta se întâmplă și cu un blog. Iar dacă el se ocupă (și) de teatru, acolo ar trebui să fie o lume, nu? Din fericire, unele bloguri chiar înglobează o lume, populată de texte atent scrise, imagini ori linkuri de completare, diverse alte trimiteri, extrase vizuale din spectacole sau replici („reply“, dar nu ca la televizor!...), adică discuții pe marginea unui articol sau opinie. Altele se mulțumesc doar cu informații legate de programe, date personale și chiar, ca tot românul' imparțial, păreri. Proprii și personale. Printre aceste aproape bloguri, se pot înșirui, de-a valma, cele ale multor teatre, ale altor instituții și „instanțe“ legate, mai mult sau mai puțin, de subiect, pagini personale, forumuri sau secțiuni de forum. Apoi, să nu uităm sertarele internetice ale organelor de presă și de stat, persoanele fizice, artiștii sau simplii amatori de teatru. Și alții. Nu ne vom ocupa de ei; au destulă treabă și-așa! Dar există totuși undeva, ceva: o lume aparte, un mic nucleu – deh, nici *blogosfera* nu are decât câțiva ani, fiind, deci, la vârsta primelor greșeli. (Pentru cei încă nevizitați, blogosfera e acel spațiu unde se întâlnesc virtual cei care dețin sau accesează diverse bloguri). Restrânsa comunitate de care făceam vorbire pare să ne arate cum va fi, sau măcar cum ar fi frumos să fie, lumea de mâine a bloggerilor de teatru. Aici cred că se dă bătălia. Una teatrală, dar multimedia! *Yeah, here's the issue!*

Pentru că vorbim de internet, vorbim de acces instantaneu și nelimitat la informație. Uneori brută, necizelată. Adesea dureros de sinceră ori naivă, informația curge nezăgăzuită către oricine e curios să afle „care mai e treaba-n teatru“. „Ideall“ putem spune. Imediat ce a fost postată, informația poate fi accesată! Nu mai e nevoie să așteptăm ediția următoare a revistei în care celebrul critic X face harcea-parcea sau ridică în slăvi o nouă montare. Nu mai e cazul să ne dea cafeaua în foc cât ne uităm uimiți la știrile TV ce trec vertiginos printr-un spectacol și sufrageria noastră. Ba chiar nici nu mai e cazul să dăm telefon unei cunoștințe „avizate“, ca să aflăm ultimele detalii legate de o piesă, actor sau regizor în vogă. E de-ajuns să dăm click pe linkul din mail. Ce găsim înăuntru ține doar de bunul-simț și bunul-gust. Al nostru și al celui ce postează. Printre aceștia, încep să se detașeze net câțiva lideri. Unii rămân doar lideri de accesări, alții devin, cu sau fără fundament, lideri de opinie. În final, e doar o chestiune de perspectivă, asemenea butadei care spune că e important la ce capăt al bătei te afli...

Care ar fi partea bună a bătei, ah pardon, a problemei? Păi, după cum spune, de la Londra, Kevin Wallace, producător al *musicalului Stăpânul inelelor*, atâta timp cât „...criticii, mai ales în Marea Britanie, nu pot decide singuri soarta unei piese...“ ar fi cazul să ne bucurăm. „Niciun critic nu a mai avut această putere în ultimii 30 de ani.“ spune Kevin Wallace mai departe. Cel puțin spectatorii, autorul (dacă mai e în viață!), actorii, regizorul și producătorul unui spectacol pot fi mulțumiți. Efortul lor e repede recunoscut și transmis celorlalți. Cât despre critici, aceștia ar cam fi cazul să treacă cât mai urgent pe net și să mai lase condeiul ascuțit și pana critică pentru mouse-ul ronțăitor și tastele acide. Spațiul pe care-l oferă revistele online nu e foarte diferit de cel al revistelor tipărite. Un internaut de ultimă generație va fi mai interesat de blogosferă și mai puțin încântat să parcurgă revista. El caută o reacție rapidă la eveniment și posibilitatea să intre în dialog! *Interaction, dude! Go for it!*

Care ar fi partea proastă? Păi... tot aia. Adică, dacă părerea criticilor nu mai atârână atât de greu ca ieri, cine mai dă norma valorii? Gura lumii e de-ajuns? Cum mai formăm spectatorul avizat, cum mai discernem între valoarea reală și cea falsă? Și, mai ales, unde ne ducem? În marea masă de păreri, opinii, discuții, forumuri și postări, cât de „vizibilă” mai rămâne opinia avizată a celui îndrituit să emită judecăți de valoare oneste și de calitate?

Ca și în marea majoritate a celorlalte domenii înghițite de blogosferă, și Teatrul a fost supus otheadelor online și a vorbelor la colțul străzii. De la limbajul trivial și până la enunțuri academice, un întreg evantai de vorbe transformate în text se oferă ochilor larg deschiși ori abia mijii ai internaților interesați de subiect. Cât din valoarea informației vehiculate influențează azi un artist sau un spectator, e imposibil de cuantificat. Singura certitudine pare a fi lipsa de inhibiții, pentru că în spatele opiniilor online nu întotdeauna găsești semnătura reală. *Nickname*-ul e mult mai *safe*. Există în Parlamentul European o inițiativă avansată privind crearea unui cod de conduită în interiorul postărilor pe internet. Nu pare totuși a fi cea mai bună soluție, blogosfera are acest imens merit, al libertății totale de opinie. Dincolo de asta, rămâne însă nevoia de coerență și onestitate, cel puțin.

Să luăm un caz ipotetic, dar cât se poate de aproape de realitate: cineva găsește un text. Altcineva crede că textul merită pus în scenă. Lor li se alătură un grup care e încântat să servească și să se servească de text pentru a-și expune lumii propria viziune. Câteva luni bune de muncă și adesea de sacrificii și totul e pregătit. Apare încă un altul care se ocupă să spună prin târg că oamenii ăștia sunt gata! Lumea, ce să facă, vine de voie-de nevoie, la premieră. Dar oricât ar fi de mare sala și programarea oricât de atent va fi fost potrivită, tot vor rămâne câțiva pe dinafară. Până la următorul spectacol, ehe, trec cel puțin 24 de ore! Suficiente pentru ca aceia care au fost în sală, cei care n-au fost și cei care vor fi să se dea la rândul lor în spectacol, pe net. Cei implicați în crearea lui vor vrea să știe care e primul impact. Spectatorii privilegiați ai premierii vor dori să își dea cu părerea despre primii. Ultimei, adică cei care încă n-au văzut piesa, își vor face deja o primă impresie, *online*. În traducere liberă, *în linie*. Deci, tragem linia și să adunăm: creatorii de teatru vor fi în al nouălea cer sau una cu pământul, spectatorii vor fi mândri de isprava lor internautică, iar restul se vor hrăni cu firimituri ale unei mese deja reci. Dincolo de această viziune, rămâne totuși și ceva bun. Fervoarea cu care toată lumea așteaptă informația și apoi decantarea opiniilor în creuzetul invariabil al timpului. *Snack*-ul primelor postări e înlocuit încet-încet de savoirea textelor elaborate. Și *the show must go on!*... Altul la rând!

Eu, pentru că-s un optimist incurabil, rămân ferm convins că tocmai cei formați anume să scrie și să vorbească în și despre teatru vor fi salvatorii de la înecul în apele turburi ale diletantismului ingenuu al postărilor de-a valma. Astfel, nu pot să nu mă bucur când văd oameni de teatru care nu se tem să își pună numele în nenumărate apariții online. Și, culmea, multe asemenea nume nu-și au propriul blog. Încă. Gesturile lor sunt cele care mai devreme sau mai târziu vor face diferența între bun și rău. Mai pe românește, ei sunt „*the good guys*”. Sper că, odată ajunși în ipostaza de blogeri, oamenii aceștia să formeze elita formatoare, etalonul necesar și natural, liantul unei diversități constructive. Altfel, eforturile lor, oricât de bine intenționate, de rafinate și de indubitabilă valoare, riscă să rămână un încântător cântec de lebadă. Drum lung și plin de *bug*-uri se arată pentru comunitatea teatrală. Momentan, primele gesturi sunt de prospectare, de experimentare, de *search*-ing. Începutul unei noi epoci în teatru. Și nu numai. Blogurile sunt doar partea vizibilă a aisbergului, impactul spațiului virtual se simte deja, iar teatrul și oamenii lui dau deja semne că sunt pregătiți să-i facă față. Sau nu?...